

GLASILO KATOLIŠKE AKCIJE ZA KAMNIŠKO IN MORAVŠKO DEKANIJU

NAŠ LIST IZDAJA MISIJONIŠČE V GROBLJAH, P. DOMŽALE. — UREJUJE IN ZASTOPA IZDAJATELJA JOŽEF GODINA C. M., DOMŽALE - GROBLJE. — TISKA MISIJONSKA TISKARNA, DOMŽALE - GROBLJE. ZA TISKARNO JANKO STRNAD, DOMŽALE. — IZHAJA MESEČNO. POSAMEZNA ŠTEVILKA STANE 1 DIN, CELOLETNA NAROČNINA 12 DIN. INSERATI PO DOGOVORU. ROKOPISI SE REDNO NE VRAČAJO.

Ne rečemo, da velja to pri vsakem, toda če se vprašamo, pri kom ne velja, bomo morali priznati, da je čudovito malo izjem. Iz zasebnega življenja je skoro zginilo to, kar imenujemo načelnost, odločnost, strogost, nezlomljiva značajnost. Vse to ni več za današnji svet, to so pretiravanja, katerih se je treba varovati. Priznavajo sicer, da je lepo, živeti v nekih mojih krščanstva, toda samo v nekaki poltemi. Polna svetloba bi preveč bliščala. Krščanstvo si prikrojijo po svoje, pri branju strogih poglavij v evangeliju si zatisnejo ušesa. Pri vsem tem si pa domišljujejo, da spadajo med prave izvoljence, med ljudi, ki edini pravilno umevajo, kako je treba krščanstvo razlagati. Mnogi, ki bi bili užaljeni, če bi jim rekli, da niso kristjani, se stalno bavijo z mučnimi vprašanji, kje je neka srednja pot med zakonom in nebrzdano prostostjo, in skušajo družiti slabo z dobrim, nespamet z modrostjo, hudiča z Bogom.

Preprosti krščanski »ja« in »ne«, besede »blagor ubogim v duhu«, »gorje vam, bogatinik«, »blagor krotkim«, »blagor čistim v srcu« je zanje vse pretežko. Tega ne morejo razumeti in se tudi ne sme od njih zahtevati taka svetost. Priznajo, da je vse to lepo, zelo lepo, toda za njihovo privatno življenje ne! Je vse preveč trdo. Same prepovedi, same zavore za njih slabotne in tako početne ljudi. Ti ljudje si iščejo za življenske smerice neke nadomestke, ki so za nje primerni. In jih tudi najdejo, po njih živijo, obenem pa mislijo, da so pravi in celo najboljši kristjani.

Kristus pravi: Kdor ni z menoj, je proti meni, kdor z menoj ne zbira, raztresa. Pravi tudi, da če kdo hoče brez njega zidati, zida na pesek. Ne more biti cel kristjan, kdor vedno in povsod ne živi s Kristusom. Ne samo na gori Tabor, na cvetno nedeljo pri slavnostnem sprevodu v Jeruzalem, na velikonočno jutro, ali pri slovesnosti vnebohoda. Tudi pri uboštvi v jaslicah, pri napadu naščuvane množice, ki je zahtevala njegovo smrt, tudi pri njegovem trpljenju, na Oljskem vrtu, pri bičanju, pri križanju in pri strašni zapuščenosti na Golgoti.

Vsi člani katoliške akcije naj najprej pri sebi izklešejo tako pristno

Nedeljsko delo

Tudi v naših krajih se opazi kdaj pa kdaj, da kdo ob nedeljah opravlja dela, ki so ob Gospodovih dneh zabranjena. Izgovor seveda se dobi kmalu kot za vsak greh — v izgovorih so ljudje silno iznajdljivi — toda greh ostane greh. Vsak greh pa je kršitev božje postave in vsaka kršitev postave božje nosi s seboj maščevanje božje prej ali slej. Zato je vsako neupravičeno nedeljsko delo prav gotovo — čista izguba. Ta izguba se včasih pokaže že kar pri gospodarstvu, včasih v družini, mnogokrat v tem, da v hiši opeša čut za versko življenje, družina bolj in bolj leze v versko brezbriznost. Da je to slednje najhujša in najtežja kazen božja, mnogi uvidijo šele takrat, ko vidijo, da iz takih hiš navadno izhaja najbolj podivjana mladina, mladina, ki neprimerno več škode naredi družini, kot je bil navidezen dobiček nedeljskega dela.

Bog zahteva nedeljo zase. Kdor mu skuša to pravico kratiti in mu ukrasti še nedeljo — ob delavnikih od takega človeka komaj dobi kak površen križ zjutraj in zvečer — ta je Bogu napovedal vojsko. Ubogi človek — v vojski z Bogom. Na Bledu so letošnjo zimo delali skozi vse nedelje — so rekli, da se mudi. Ko bi vzeli več delavcev, saj jih na stotine čaka na delo, bi bilo vse zgrajeno ob istem času. Ljudje pa so rekli: ne bo blagoslova. In ga ni bilo. Majhna nalezljiva bolezen je prišla in vse je bežalo z Bleda. Brzjavke, ki so odpovedovale že naročena stanovanja, so kar deževale v hotele. Radi par podjetnikov, ki so oskrunjali Gospodov dan z nedeljskim delom, so bili kaznovani tudi nedolžni.

krščansko življenje. Le taki bodo mogli nepremagljivo vplivati na druge, na vse, ki se hočejo zadovoljiti z nekim polovičarstvom. Iz naših vrst mora priti četa apostolov, ki zastopajo krščanstvo v vsej njegovi čistosti in nezmotljivi popolnosti. Upreti se morajo mehčanju in oslajevanju evangelija tam, kjer je trd in strog pa neizprosni, ter oznanjati s svetim Pavlom Kristusa križanega. Neustra-

Mlajši ljudje pa bodo morda sem in tja doživeli: vsaka hiša, ki oskrunja Gospodov dan, propade v drugem ali tretjem rodu. Je pač tako: vsak greh nosi s seboj svoj bič, s katerim tepe mnogokrat celo nedolžne. Vsakdo lahko zapre oči, da mu ni treba videti te resnice, resnica pa kljub temu ostane. Z Bogom in njegovimi pravicami se re da opraviti s slepoto niti s par izgovori ali celo zaničljivimi besedami.

Prvi pastirski list našega škofa naravnost pretresljivo obravnava praznovanje nedelje. Naj bi ne bil samo klic vpijočega v puščavi! Nedeljsko delo še nikdar in nikomur ni prineslo blagoslova, prokletstva pa že dovolj. Katoliška akcija, katere naloga je Kristusov nauk zanesti povsod v življenje, ima tudi v tem oziru hvaležno delo. Dajte Bogu, kar je božjega, da bo Bog dal vam, česar potrebujete.

Pozdravljanje

Doma smo v krajih — po gosposko v srezih — kjer je tujski promet v najlepšem razvoju. Pa če bi tudi nobenega tujskega prometa ne bilo, bi bilo vseeno prav, če napišemo drobno poglavje o pozdravljanju.

Mnogo jih je še med nami, ki imajo o pozdravljanju čisto napačne sodbe. Pozdravljanje jim je znak suženjstva, hlapčevanja. Tako naziranje spada daleč nazaj pred leto 1848. Čas je že, da gre v zasluženi kot med staro kramo.

Drugi spet mislijo, da bodo silno izgubili na svoji časti in na svojem

šeno je treba posvetiti s polno evangeljsko lučjo zlasti tam, kjer si drugi žele mračnosti in teme. Brez bojzani. Naj bo to četa, ki ji ne gre za to, ali ji svet pritrjuje ali jo zaničuje. To bodi četa, ki mirno prenese zaničevanje in osamljenost in magari tudi zunanjo silo in smrt. Njen cilj je, da se množice pridobijo za Kristusa in Kristus za množice, da povsod zavladata Kristus - Kralj.

ponosu, če bodo bližnjega pozdravljali. Mati tega napačnega ponosa se imenuje ošabnost ali neotesanost. Neki učitelj je pripovedoval, da je oče nekega otroka, ki je svojega učitelja pozdravil, takole zavrnil: »Koliko je pa on — g. učitelj — dal k tvojemu klobuku!« Lepše ni mogel izraziti tistega ošabnega ponosa kakor s to besedo.

Pa bomo dobili še druge tiče, ki so tega mnenja, da je pozdravljanje prenapeta zahteva današnje šole. Včasih tega ni bilo. To je ves dokaz zoper pozdravljanje.

Nikakor vam nočem predpisovati, kako morate pozdravljati. To je stvar knjig, ki govore o lepem vedenju. In takih knjig imamo v domačem jeziku že nekaj na razpolago. Kar po knjigarnah povprašajte, pa jih boste dobili.

Pozdravljanje je že stara navada. Že grški pesnik Homer pripoveduje v svojih spevih, kako so se stari grški junaki za časa trojanske vojske med seboj pozdravljali. Da, tudi v svetem pismu najdemo že v najstarejših knjigah, to so Mozesove knjige, besedo o pozdravljanju. Že Ezav in Jakob sta se molče pozdravljala, ko se je Jakob vračal od Labana v deželo Kanaan. Prvo besedo o pozdravljanju z besedo pa imamo v drugi Mozesovi knjigi. Mozes je šel naproti svojemu tastu, se je priklonil, ga poljubil in pozdravila sta se s prijaznimi besedami.

Precej ta beseda nam pove, da je pozdravljanje znamenje prijateljstva in ne znamenje sužnosti. Prijatelji se med seboj pozdravljajo, sosed s sosedom, zlasti pa naj bi se prijateljsko med seboj pozdravljali starši z otroki. Koliko lepše bi bilo, če bi bila prva otrokova beseda zjutraj: »Dobro jutro, ata; dobro jutro, mama!« Kakor pa, če se otroci neotesano zadirajo: »Ali ste že kaj skuhali?«

Pečat prijateljstva nosijo tudi pozdravi v pismih. Mimogrede povemo še tistim, ki radi besede grizejo, da taki prijateljski pozdravi nimajo z zdravjem in zdravljenjem nič skupnega. Tudi ti pozdravi so že starega izvora. Naj navedem za pričo samo apostola sv. Pavla, ki piše Filipljanom: »Pozdravljajo vas bratje, kateri so pri meni.« Timoteju naroča pozdrave za Priska in Akvila in za Oneziforovo hišo in mu obenem sporoča, da ga pozdravljajo Evbul, Pudent, Lin, Klavdija in drugi bratje. Sklep njegovega pisma do Tita se pa glasi: »Pozdravljajo te vsi, ki so pri meni. Pozdravi tiste, ki nas v veri ljubijo. Milost z vsemi.«

V sv. knjigah beremo, da je nadangel Gabriel pozdravil Marijo z znanimi besedami: »Zdrava, milosti polna, Gospod je s teboj.« In ko se

je Gospod Jezus Kristus po svojem vstajenju prikazal učencem, je bila prva njegova beseda pozdrav: »Mir vam bodi.«

Tem in podobnim pozdravom bi rekli: tako pozdravljanje je čin vljudnosti.

Iz vljudnosti lahko pozdravljamo znance in neznance, s katerimi nismo ravno kdove v kakšni prijateljski zvezi. Takele pozdrave iz vljudnosti bi posebno priporočali nasproti domačinom in tujcem takole v večernem času. Včasih so dejali, da človek, ki v tem času ne pozdravlja, ni dosti vreden. In prav tako ne, če na dani pozdrav nič ne odgovori ali morebiti komaj razločno nekaj sam vase zagode.

Spet beremo v sv. pismu, da je Marija šla obiskat svojo starejšo sorodnico Elizabeto. Stopila je v Zaharijevo hišo in pozdravila Elizabeto. Elizabeta se je začudila in je vpraševala: »In odkod meni to, da pride k meni mati mojega Gospoda?«

Tale pozdrav bi pa imenovali pozdrav iz spoštovanja. In to je spet

nekaj. Kogar spoštujem, tega pozdravljam. Spet na tem mestu moram povedati otrokom: spoštovanje zahteva, da svoje starše lepo pozdravljate. Iz spoštovanja pozdravljamo svoje učitelje in vzgojitelje, kateheta, duhovnike, predstojnike, zastopnike javnih oblastev.

Vidite, to je podlaga pozdravljanju: prijateljstvo, vljudnost, spoštovanje. Ne pa sužnost in druge nepotrebne spake.

Vprašuješ še, kaj pa imaš od pozdravljanja.

Ni dosti vreden človek, ki išče povsod le lastnih koristi in ugodnosti. Obogatel seveda ne boš, če boš prijazno pozdravljal. Prav tako tisti, ki ga ti ne boš pozdravil, čeprav to terja ali čuti prijateljstva, vljudnosti ali spoštovanja, tudi ne bo ničesar izgubil, če ga ti ne pozdraviš. Pač pa veliko izgubi na svojem ugledu kraj, kjer ti prebivaš. In tudi ti si po svojih močeh dolžan skrbeti za dobro ime kraja, v katerem prebivaš.

Upam, da me razumeš.

Langerholz.

Skopost, varčnost, zapravljenost

Ravnam se čisto po latinskem pregovoru, ki pravi, da je čednost v sredi. Ob straneh imate dvoje velikih napak in celo pregreh, v sredi pa imate vzor, ki ga skušajte doseči in ki naj postane vaša dobra lastnost do prezgodnjega groba.

Mi nismo narod skopuhov, bolj smo udarjeni na drugo stran, na zapravljenost. Vendar pa brez skopuhov tudi nismo.

Skopuhu se zdi vsakega izdatka škoda. Ne samo za cerkev, za dobre namene, za misijone, tudi za svoje potrebe, za resnične potrebe je škoda vsakega denarja. Ne zmeni se, če ima tudi streho vso predrto in preluknjano, samo da ima denar.

Lep zgled skopuha beremo v dr. Opekovi knjigi »O dveh grehah«.

Živel je njega dni neki Kalén. Bil je srednje premožen, delal je dobre kupčije, zato se je rad poveselil s svojimi prijatelji. Prijatelji so ga radi imeli in so mu želeli, da bi ga sreča pogledala skozi največje okno. Mislili so: »Potem se bomo šele gostili!«

Zgodilo se je tako. V enem letu je mož štirikrat podedoval obširna posestva in precejšnje množine gotovega denarja. To nenadno bogastvo ga je čisto spremenilo. Postal je nezapljiv do svojih prijateljev, nobenega ni več pustil v svojo hišo, zmanjšal je število svojih poslov, kratko, postal je pravi skopuh. Vse mu je bilo samo denar, denar, denar. Pesnik Marcial št je v neki pesmi dobro privoščil tega moža. To pesem končava z be-

sedami: »O Kalén, mi ti želimo, da bi postal še tisočkrat bolj bogat! Zakaj potem boš menda vendar — od lakote umrl ...«

Tudi med našim ljudstvom je nekaj takih izrodov, ki jim je denar vse.

Zal! Še več je pa tistih, katerim denar ni nič. Kadar ga imajo, mora teči v grlo in od mize, silijo s pijačo še druge, ali sploh kupujejo nepotrebne reči in na jutri nič ne mislijo. Saj še na danes ne. Družina lahko strada. Potrebne obleke si ne privoščijo. Za popravila pri hiši ali na orodju je škoda denarja. Za zabelo, ah, čemu! Vse samo za nepotrebne izdatke, za oslinjene prijatelje, za prazen nič ...

Vidite, to so pa zapravljevci. Kadar imajo, razsipajo, kadar nimajo, pa zabavljajo čez druge, ki imajo, da so tako »trdega« srca.

To so tatovi javnega denarja. Če obole, hajdi v bolnico; bo že občina zanje plačevala. Na starost mora občina zanje skrbeti; saj so postave, ki govore zanje: Od hiše do hiše, ali v hiralnico ali pa v ubožnico ... Občina pa plačaj!

Za delo niso med prvimi. K nedelji radi privzamejo še ponedeljek in bi privzeli še torek, če bi bili gostilničarji usmiljeni. Če tovarniško podjetje takega človeka odslovi, če se ga kmet naveliča, dobro! Bomo pa šli množiti svetovno število brezposelnih. Ali bomo pa vzeli v roke beraško palico. Potem pa od hiše do hiše. Toliko bo že zaslužka, da bo v vsaki

gostilni vsaj za frakelj, po novem, za 2-3 deci.

Takim ljudem je modri Salomon zastonj zapisal znane besede: »Pojdi k mravlji, o lenuh, in ogleduj njena pota ter se uči modrosti. Ona nima vodnika, vendar poletno hrano pripravlja in ob žetvi nabira, kar uživa.«

Edino pravo stališče zavzemajo varčni ljudje. Niso skopuhi, privoščiijo si, kar je treba, mislijo pa vedno tudi na prihodnje čase. Pripravljani so za delo in ob času dobrega zaslužka ali dobre letine si naredijo zalogo za morebitne hujše dni. Vestni so. V vesti skrbijo, da ne bodo v dnevih nadloge v prehodu breme domači občini ali domačim ljudem. Kar pa je potrebnega, si pa vendar radi privoščiijo, a nikdar čez mero. Dobro vedo, da je skrb za časno življenje potrebna, da pa to še ni vse. Tudi duši je treba posvetiti nekaj časa. In to vsak dan.

Življenje v takih hišah je prijetno, domače. Tam ni doma tistega odurnega preklinjevanja, zmerjanja in vpitja, tam je kakor bi bilo vedno solnce, vedno jasno in vedro vreme. O, ko bi se dalo zatreti po nekaterih domovih in pri nekaterih ljudeh tisto naravnost bolezensko zapravljjanje! V nekaterih hišah bi se naselil raj, kjer je zdaj doma peklenško razdejanje. Langerholz.

Birma v Kamniku

Dne 13. sept. smo imeli škofov obisk in sv. birmo. Prevzvišeni je došel že v soboto dopoldne. Hudi nalivi so motili sprejem, ki je bil vendar prisrčen. Pohvalno omenimo meščane na šutni in v mestu, ki so z neznatno izjemo prav vsi okrasili hiše z zastavami. Posebno lep je bil pogled na hiše okrog cerkve, ki so bile okrašene in vseh oknih z malimi zastavicami. Birmanih je bilo 269. V nedeljo popoldne je obiskal Prevzvišeni zavod usmiljenih sester, mestno ubožnico, frančiškanski samostan, pokopališče na Žalah in Kalvarijo. V ponedeljek zjutraj je odšel na Vranjo peč, kjer je še isti dan opravil svoje višjepastirske posle. S tem je bilo tudi zaključeno škofovo obiskovanje po naši dekaniji. Bog plačaj Prevzvišenemu njegov trud, birmance pa naj ohrani sv. Duh stanovitne v veri in življenju po veri!

Kaj nam govori Gospod

Duh. šopek iz nedeljskih evangelijev v oktobru.

NEDELJA 4. OKTOBRA

(Prilika o kraljevi ženitnini.)

Kralj je povabil na ženitnino sinovo odličnjake svojega kraljestva, a ti se povabilu niso odzvali; zato je povabil nato vse druge katerega koli stanu, tudi revne in zaničevane in ti se niso upirali povabilu, prišli so in napolnili dvorano. S prvimi povabljeni je Jezus hotel označiti Jude, ki po večini niso marali za mesijansko kraljestvo; z drugimi pa pogane, ki so večinoma z veseljem sprejeli povabilo v cerkev Kristusovo. Tudi mi spadamo k revnim in tujcem, ki jih je Gospod povabil na drugem mestu. Iz zgolj usmiljenja nas je poklical, zaslužiti tega nihče ne more. Zato pa se zahvali Jezusu za to izvolitev. Iz hvaležnosti pa skušaj tudi ti pridobiti za Jezusa fiste, ki so zašli s pota pravice in tavaajo v smrtni senci greha. Tako boš deloval v smislu katoliške akcije, katero sedanji sveti oče tako zelo priporoča. Bodi prepričan, da boš gotovo vsaj nekaj dosegel, če boš delal oprt na božjo pomoč.

NEDELJA 11. OKTOBRA

(Jezus ozdravi sina kralj. uradnika.)

Naš božji Zveličar je uslišal kraljevega uradnika, ki ga je prosil za svojega sina ter ga čudežno ozdravil, vendar ne tako, kot si je oče mislil; oče je prosil Jezusa, naj gre prav do sina in ga ozdravi, a Gospod tega ni hotel storiti, marveč je čudež iz daljave storil ter tako na težko preskušnjo postavil očetovo vero. Tudi z nami Bog velikokrat ravna na ta način; včasih odklada uslišanje, da tem bolj znamo ceniti dobroto, za katero prosimo ali da preskusi trdnost naše vere; včasih pa nas usliši na drug način in nam da kaj drugega in ne tega, kar smo sami želeli in prosili. Prepustčajmo popolnoma Bogu, kako in kdaj nas usliši. Ne posnemajmo n. pr. Naamana, od katerega je zahteval prerok Elizej, naj se sedemkrat umije v Jordanu in bo očiščen gob.

Naaman pa se je razsrdil, ker je mislil, da ga bo prerok sam ozdravil s tem, da bi klical ime svojega Boga in roko položil na njegovo bolno telo. Šele njegovi spremljevalci so ga potolažili, da je ubogal preroka in našel zdravje.

NEDELJA 18. OKTOBRA

(Prilika o neusmiljenem hlapcu.)

S posebno nazornostjo nam Jezus v današnji priliko pojasnjuje neskončno božje usmiljenje. Hlapcu dá kralj veliko več kot ga prosi; saj je hlapec prosil samo, naj gospodar počaka s plačilom, a gospodar mu je ves dolg odpustil. Tako je Bog usmiljen z nami in nam je pripravljen vsak čas odpustiti ves naš grešni dolg. Seveda pa moramo tudi mi porabljati sredstva, ki nam jih Bog nudi: molitev, sv. zakramente, zakramentale, odpustke. Ponižati se moramo zlasti v zakramentu sv. pokore in razodeti svoje grehe mašniku - človeku; pa prav s tem ponižanjem opravimo že dobršen del pokore, zlasti, če se nam je obtožiti grehov zoper sv. čistost, katerih se navadno najbolj sramujemo in nam torej že vest sama pove, kako ostudni morajo biti, če se jih tako sramujemo. Ampak to je ključ, s katerim si odpremo vrata božjega usmiljenja.

NEDELJA 25. OKTOBRA

(Farizeji in herodijanci skušajo J.)

»Dajte cesarju, kar je cesarjevega, in Bogu, kar je božjega!« S temi besedami končava današnji evangelij. Veljajo tudi za slehernega izmed nas. Daj svetni oblasti, kar ji gre, med drugim tudi spoštovanje, ker vsaka oblast je od Boga in namestnica božja in kot taki ji gre dolžno spoštovanje. Daj tudi Cerkev, kar ji gre. Slabo razumejo in izpolnjujejo to zapoved tisti, ki bi se najraje umaknili vsem dajatvam za hišo božjo in če le morejo n. pr. kadar je darovanje za cerkvene potrebe, tisti dan poiščejo kako drugo cerkev, da jim ni treba k ofru. Ne verjamejo vsakdanji skušniji, da se Bog od nas ne da prekositi in da kdor velikodušno primerno svojim razmeram daruje kaj v take namene, mu Bog z obilnimi obrestmi na drugi strani povrne.

**Vsaki katoličan mora biti naročnik
edino le dobrih listov!!**

Z našega razgledišča

ST. GOTARD. Po preteku 8 mesecev tekočega leta jih je v župniji več umrlo kot se jih je rodilo. Mrliška knjiga izkazuje 19 mrličev in rojstna pa le 17 rojstev. Izseljevanje se je letos ustavilo, ker jih na Francosko in Holandsko več ne sprejemajo.

25. avgusta je nenadoma umrl Jernej Cukjati, užitkar na Limovicah, star 82 let. Mož je veliko trpel na stara leta, a je vse voljno prenašal kakor Job v stari zavezi. Njegova tolažba je bila molitev sv. rožnega venca, po 5 in še več delov sv. rožnega venca je zmolil na dan. Tako je vse udano trpel, da je bil vedno vedrega obraza, nekaka otroška veselost ga je prevevala. — Zadnji dan avgusta se je preselil v večnost Tomaž Gabršek, posestnik v Jelenku v 70 letni starosti. Dalje časa je bolehal na vodenici in smrt, na katero je bil lepo pripravljen, ga je rešila zemeljskega trpljenja. — Na Mali Šmaren smo prav z zanimanjem poslušali v dvorani radio prenos koncerta Pevske zveze s Kongresnega trga v Ljubljani. Ker imamo tu prešibek pevski zbor, zato ni nastopil v Ljubljani pri tem koncertu. Da pa ne boste mislili, da tu pri nas ni nobenega dobrega pevcu, moramo posebej z veseljem pojasniti, da je tudi en naš pevec tenorist sodeloval pri tem koncertu. Pridružil se je pevskemu zboru iz Špitaliča, pri katerem se je v zadnjem mesecu vežbal, in tako je on pripomogel, da je število pevcev, ki so nastopili v Ljubljani, narastlo od 2432 na 2433 ... Prosvetno društvo se pripravlja, da uprizori v kratkem burko »Moč uniforme«.

MEKINJE. Marijini družbi za žene in dekleta sta napravili letos prvokrat skupni izlet in sicer dne 31. avg. na Šmarno goro, kjer je bila sv. maša z govorom. Nazaj grede so si izletnice ogledale v škofijskem

zavodu v št. Vidu zlasti stvari, ki zanimajo gospodinjne, nazadnje pa še krasno novo cerkev v šiški. — 13. sept. je Prosvetno društvo nudilo prijetno razvedrilo s tridejansko opereto »Čevljar baron«. Hkrati je društveni pevski zbor nastopil s petimi pesmimi, od katerih je najbolj ugajal venček narodnih. Vso prireditve je vodil tukajšnji akademik Karol Babnik.

STRANJE. Ravno ko je šla zadnja številka našega lista med svet, je delo pri novi cesti v Bistrico prenehalo. Pravijo, da samo začasno. Tuji delavci so odhajali večidel s praznim žepom. Čudni so nekateri ljudje. Nič ne znajo varčevati. Ali poženejo težko prislужeni denar po grlu, ali ga pa zaigrajo. In še dolgove naredijo po vrhu. Če bi cesto v Bistrico delali sto let, pa bi bili sto let suhi, brez denarja. Nova cesta se od Konjske naprej drži večidel stare turistične poti. Zato bo prav, če zdaj, ko delo počiva, pride v prizadetih krogih na površje vprašanje, kaj bo s pešpotjo v Bistrico. Jasno je namreč, da se bodo v Bistrico vozili z avtom samo tisti, ki so bolj pri moči. Kar nas je bolj lahkih, bomo še vedno hodili peš. Prahu in blata imamo pa zunaj Bistrice kar dovolj. Na milost in nemilost drvečih šoferjev bi tudi ne bili radi prepuščeni. Torej gospodje, ki ste si cesto zamislili, premišlujte ... Par dni po Velikem šmarnu je pogorel Zakovnikov hlev v Praprotnu za Kalom. Pravijo, da je nekdo zažgal iz maščevanja.

STRANJE. Povodenj, ki je obiskala dne 12. sept. kamniški okraj, tudi nam ni prizanesla. Zelo je prizadeta občina Bisteršica. Pota so grozovito razdejana; par hiš je bilo v resni nevarnosti. Na novo cesto v Bistrico so na mnogih krajih prigrmeli plazovi. Cesto pri Blekarju, pravkar na novo dodelano, je voda pretrgala. To najbolj po krivdi onih, ki so ukazali dati za odtok vode premajhne cevi. In še tole: Na-

šim apnenarjem je višja oblast prepovedala pobirati kamenje v Bistrici, po sredi vode. Čisto brez potrebe. To se je pokazalo prav ob sedanji povodnji. Ljudje niso pobirali kamenja, Bistrica je donajala kameniti material in še drugo navlako, zamašila je sredino struge in voda jo je udarila na stranpota. Posebno uslugo so ji storili tisti, ki so ukazali material za popravilo ceste kopati na Hromčevi gmajni. Voda si je izbrala novo izkopani jarek, približala se je popravljeni cesti in jo resno ogroža. Par takih povodnji in ... Vprašujemo samo, kdo bo radi te nerodnosti kaznovan? Eden mora biti! Ali naj bomo tarča za kazni samo kmetje? In kdo bo nosil stroške za napravo potrebnih in nepotrebnih škarp ob novi cesti?

ŠMARTIN V TUHINJU. Kat. slov prosvetno društvo je uprizorilo dne 30. avg. šaloigro »Moč uniforme«. Igralci so vsi izvrstno pogodili svoje vloge, četudi so bili nekateri izmed njih prvokrat na odru. Ko bi imeli na razpolago večji, prostornejši oder, bi se naši igralci ne ustrašili prav nobene igre. — Ljudstvo v župniji je letos izredno zdravo. Ze štiri mesece ni bilo ne obhajila ne mrliča. Hvala Bogu! — V zadnjem »Domoljubu« se nekdo iz šmartina v Tuhinju pritožuje, da tuhinjska dolina ne bo dobila elektrike iz Velenj. Čudna pritožba. Saj imamo vendar v šmartinu elektrarno, katere tok ni tako nevaren kot oni iz Velenj, ker ima včasih, zlasti ob šusi, napetost 0 voltov, kar pa je ravno prav, saj so poleti noči itak prekratke.

HOMEČ. Vsa znamenja in križe v župniji je meseca sept. lepo prenovil slikar Frid. Jerina iz Vrhpolja pri Nevljah. Posebno se odlikuje trivogelno znamenje M.B. sredi Homca, slikano l. 1889. v spomin na stoletnico fare, kakor govori napis in znamenje pri Urbanetu ob križpotu s Homca v Mengeš in iz Kamnika v Domžale. Pre-

Janez Langerholc:

Roža deklet

(Povest. — Nadaljevanje.)

X.

Njega ni bilo doma. Odšel je k prijatelju na važen razgovor.

Ona pa, Kati, nekdanja roža deklet, je sedela v svoji sobi sama, tujka sredi širne Amerike. Čutila se je zapuščeno. Zveza med njo in med domovino je bila tako rekoč pretrgana. Edino materina pisma so od časa do časa obnovila nekaj spominov. Ni pa prišlo na misel niti njej, niti ne staršem doma, da bi ji naročili vsaj en časopis iz domovine, ki naj bi jo drami in budil, ki naj bi ji prinašal novice in pozdrave, ki naj bi ji govoril o domu, o domačih zadevah. Ali se je sirota sramovala svoje malenkostne domovine pred mogočno svetovno vladarico Ameriko, ali pa se je tudi nje prijemala nesrečna slovenska bolezen, ki v tujini hoče in mora pozabiti na vse, kar je domačega.

Tudi v cerkvi se ni čutila domača. Peli so, a to ni bilo petje iz domačega kora, kjer je nekdanja tudi ona pomagala. Živo ji je stopila pred oči domača cerkva. Ni bila mogočna, ne prostorna, a bila je res domača. Rača

bi bila dala nekaj dolarjev, če bi se mogla vsaj za trenutek, vsaj za pol urice postaviti tja v domačo hišo božjo. Zlasti ob nedeljah in ob praznikih je pogrešala domačnosti slovenske nedelje. Kako lepo je bilo, ko se je zagugal v linah veliki zvon in ko so z njim vred zadrobili svojo prazniško pesem njegovim manjšim tovarišim, pa so iz vseh krajev privabili slovesno razpoložene množice pod cerkveni krov. Kar stopila bi bila na kor in zapela bi bila v svojim zvonkim glasom kakor nekdanja in nič več bi se ne bila kujala in prizadevala organistu in pevcem bridkih ur. Tako bi zapela, da bi odmevalo od stropa in od cerkvenih sten in da bi ljudje kar precej spoznali: Kati je na koru.

In pridiga. Bila je pridiga, to je vedela. A razumela je komaj par besedi — Jezus, Kristus, Marija — to je bilo domalega vse. Ravno toliko, da je spoznala, da je v katoliški cerkvi pri službi božji. Vse drugo ji je bilo tuje, vse prazen glas, ki bije na ušesa in ničesar ne pove. Kako vse drugače je bilo doma, ko sta stopila na prižnico g. kaplan Jožef, ali pa g. župnik in sta lomila kruh božje besede v domačem jeziku. Ogenj svete besede je padal v pripravljena srca in jih užigal, objemal je mlačne duše in jih dvigal. Ni ga bilo, ki bi bil šel brez koristi od take službe

božje, razen če bi bil namenoma zaprl svoje srce, zamašil svoja ušesa in zakrknil svojo dušo.

In slovesne litanije ob velikih praznikih popoldne ali šmarnice v lepih dnevih meseca maja! Kako je kipela take dni proti nebu Marijina pesem! Vnela je pevce na koru, razgibala je množice v cerkvi, pelo so grla in molile so duše:

O, ti Kraljica majnika,
katere prošnje vse velja,
izprosi nam od Jezusa,
da raj nebeški kdaj nam da!

Vsega tega tu med tujci ni. Pusti so delavniki, puste nedelje, dolgočasni prazniki. Ko bi bila vsaj v slovenski župniji! Tam je gotovo vse bolj domače. Toda do prve slovenske župnije je z vlakom do 20 ur vožnje.

In sredi te puščobe jo še mož pušča samo. Doma mu je bila vse, tu ima zanj komaj par trenutkov, vse drugo za delo in še več za prijatelje. Ne zamerila bi mu, če bi se posvetil delu. Več ko bo dela, več bo zaslužka, preje se bosta lahko vrnila v domovino. S prijatelji je pa druga. Dolge ponočne ure jim žrtvuje, do polnoči in čez, pozno prihaja domov, pozno vstaja; to je pa prehujo. Ona, ki bi morala biti možu prva, je komaj komaj zadnja.

V valove teh in še drugih misli za topljena se ji je naenkrat stemnilo

slikal je tudi šest kipov v župni cerkvi na Homcu, ki s svojo živo, a naravno barvo sedaj stopijo bolj v ospredje in so v poseben kras cerkvi. Delo je izvršil slikar v splošno zadovoljnost in po izredno nizki ceni. — Letos je poteklo 40 let, kar je stekla železnica iz Ljubljane v Kamnik. Homec je dobil koj v začetku dve postaji. Prva je na preserskem svetu, Jarše-Mengeš, druga Homec, ki je postala po posredovanju graščaka na Volčjem potoku Ferdinanda Souvana, ki je pokopan na Homcu, kjer ima družina svojo grobnico. V načrtu je še tretja postaja med šmarco in Duplico.

JARŠE. V četrtek dne 24. sept. je posetil tukajšnje županstvo glavni vodja banovinskega (velenjskega) elektrifikacijskega dela g. ravnatelj inženir Miklauc. Dogovarjal se je o prispevkih občine za občinski transformator na Rodici in za občinsko omrežje. Na občino odpade približno 90.000 Din stroškov, kar bo treba razdeliti na posamezne davkoplačevalce. Tovarna za ta transformator ne pride v poštev, ker bo za tovarno zidan poseben transformator. V tej zadevi je sklicana za nedeljo 27. sept. občinska seja.

MORAVČE. V nedeljo, dne 21. sept. dopoldne so v Moravčah odkrili zaslužnemu pisatelju in pedagogu dr. Deteli spominsko ploščo. Zbrala se je poleg gostov velika množica domačinov, da počasti spomin moža, ki ga je za časa njegovega življenja globoko spoštovala. Udeležilo se je tega slavlja mnogo odličnih gostov iz Ljubljane in Novega mesta. Imeli smo v svoji sredi člani rodbine pokojnega pisatelja, obe gospodični, Angelo in Miri, kakor tudi g. prof. Antona in g. sodnika Francija, gg. zastopnike odličnih društev, tako Slovenske matice ravnatelja dr. Lončarja, Mohorjeve družbe inspektorja dr. Kotnika, občine slovenske prestolnice mesta Ljubljane podžupana prof. Jarca, nadsvetnika Govekarja in občinskega svetnika Mihelčiča. Profesorsko društvo in novomeško gimnazij je zastopal g. prof. Kovač, francoski institut

g. vseuč. prof. dr. Sturm, Društvo književnikov in Penklub prof. Koblar, Leonovo družbo g. msgr. dr. Debevec, akademsko starešinstvo in Prosvetno zvezo g. dr. Capuder, Narodno gledališče g. Danilo-Cerar, UJU g. šolski upravitelj Arigler, Slomškovo družbo g. šolski upravitelj Grad, Klub koroških Slovencev g. dr. Rožič in Društvo rokodelskih pomočnikov gg. Kopač in Pengov. Poleg njih so se slavnosti udeležili še mnogi odlični gospodje, tako dvorni svetnik ravnatelj dr. Mantuani, svetnik g. dr. Lovro Požar, inspektor dr. Vester, dr. Cestnik, prof. Koletič in Majcen, nadsvetnik ing. Žužek, svetnik ing. Mencinger, okrajni šolski nadzornik Lukežič, bivši poslanec Štrcin in akademik. kipar Tine Kos, ki je krasno izdelal spominsko ploščo. Zastopano je bilo tudi uredništvo »Slovenca«.

G. svetnik dr. Požar pa je obujal zanimive spomine iz življenja pisatelja dr. Detele.

Ob pol desetih je bil sprejem došlih gostov, pri katerem je g. prof. Mavricij Bergant poudaril vzoke, iz katerih hočemo počastiti spomin dr. Detele. V sprevedu, ki so se ga udeležili moravska godba, gasilno društvo in Katoliško prosvetno društvo z zastavo, so napolnili udeleženci trg pred cerkvijo. Po cerkvenem opravilu, pri katerem je v svojem govoru g. kaplan Jerman poudarjal vire, iz katerih so najboljši vzgojitelji zajemali moči za svoje veliko delo, je bilo odkritje spominske plošče na dr. Detelovem rojstnem domu. Ob rojstni hiši so se postavila gasilna društva iz Moravč in Vrhpolja, šolska mladina iz Vrhpolja z zastavo in prosvetno društvo z zastavo. Udeležence in mnogobrojno množico je pozdravil g. dekan Cegnar in naglasil, da sta spoštovanje in hvaležnost ob tej priliki napolnila velik prostor pred moravsko cerkvijo ob rojstni hiši Detelovi.

Po deklamaciji »Kmetiki hiši« je imel g. prof. Jakob Šolar slavnostni govor, v katerem je na podlagi Detelovih del naslikal mišljenje in življenje pisatelja dr. Detele, poudarjal zlasti njegovo močno voljo narodu koristiti z resnim delom. Po govoru

sta poklonila venec in šopke prosvetno društvo iz Moravč in osnovna šola iz Vrhpolja. V kratkem, pa ganljivem nagovoru je učenec vrhpoljske šole poudaril spoštovanje, ki ga mora imeti šolska mladina do tako velikega moža. Na vse navzoče je lep in pogumen nastop šolskega učenca napravil globok vtis. V imenu Slomškove družbe je proslavil pisatelja g. upravitelj Grad. Po pesmi »Vrlemo možu«, ki jo je zapel pevski zbor moravskega prosvetnega društva, se je predsednik zahvalil udeležencem za obilo udeležbo, nakar je bila slovesnost odkritja končana.

Pri banketu v dvorani Ljudskega doma je g. dekan Cegnar poudaril lepoto moravske doline, ki je dala slovenskemu ljudstvu že mnogo velikih mož. V imenu gostov je podžupan mesta Ljubljane izrazil zadovoljstvo nad lepo uspelo prireditvijo in želel moravski dolini še mnogo velikih mož.

Popoldne se je zbralo veliko množice h koncertu pevskega odseka prosvetnega društva in moravske godbe.

Z zastavami okrašene Moravče so preživele lep dan, posvečen kulturi in omiki.

KAMNIK. Mestna župna cerkev na Šutni je bila letos znotraj precej prenovljena. V prvi vrsti omenimo veliki altar. Ta obstoji iz altarne mize, katere podstavek je iz črnega in rdečega marmorja, iz krasnega, zelo natančno izdelanega belozelenkastega kamenitega tabernakla, katerega baldahin (strešica) sloni na 12 belih stebrih s kovinastimi podstavki in lepo izdelanimi ter pozlačenimi kapiteli (glavami). Zadaj je na steno naslonjen altarni nastavek, ki ima duplino s kipom župne patrone Marije Brezmadežne, obdane od skupine angelov. Altar je bil postavljen l. 1881, in sicer je izvršil kamnoseška dela podobar Vurnik iz Radovljice, Marijino skupino pa iz lesa izrezljal kipar V. Progar. Zanimiva sta tudi lesena kipa sv. Mohorja in Fortunata ob zunanjih stebrih in oba lesena angela ob tabernaklju, ki spominjata na angela, katera je napravil umetnik Robba za stolno cerkev in cerkev sv.

pred očmi, solze so pritekale, solze domotožja in skrbi, kje hodi njen ljubljani mož, kje se mudi, da ne more in ne zna najti pota do nje. Zakrila je svoj obraz z rokami in se razjokala tako bridko, kakor ni tega storila morebiti še nikdar v svojem življenju.

O tujina, o samota, o zapuščenost! Tri sestre, ena hujša ko druga. O, o, o! In pa še njih brat, ki mu pravimo dolgčas, o, o, o ...!

Zaslišali so se tihi koraki, odprla so se vrata in tako jo je zagledal pred sabo mož. Vso objokano, pobito, potrto.

»Kaj ti je? Čemu jokaš?« jo je še dosti prijazno ogovoril.

»Še vprašaj? Kaj bi naj pač drugega storila v tej samoti? Tebe ni, s stenami se ne morem pogovarjati, in če so tudi ljudje krog in krog mene, sem vendarle sama.«

»Saj imaš vendar dete.«

»Kaj pa hočem z detetom v teh letih. Poslušam lahko njegov jok, pogovarjati se pa z njim ne morem.«

»Potrpi, tudi to bo prišlo.«

»Vem, da bo. Toda kdaj bo še to! Čez mesece in mesece.«

»Z delom bi se tudi lahko malo premotila, da bi ne imela vedno tega dolgčasa pred očmi.«

»Po dnevu še. Ali ko pride večer in za njim tema in noč in tihota, se pa ne morem več premagati.«

»Prijatelj je pa tudi ne morem puščati kar samih. Nehvaležen bi jim bil.«

»Vse bi prenesla, če bi bilo to le včasih, po enkrat, po dvakrat na teden. Ali večer za večerom ...«

Mož se je zamislil. Kakor bi si bil hotel izpraševati svojo vest: »Ali res ne delam prav? Na eni strani žena, na drugi strani prijatelji. Veliko sem dolžan ženi, veliko tudi prijatelju in po njem pridobljenim prijateljem, ki so mi preskrbeli dober zaslužek. Torej kako, kaj, kam?«

Na obrazu se mu je poznalo, da bojuje hud boj. Molčal je, zamišljen je hodil po sobi gor in dol.

Tudi ona je molčala.

Naenkrat je mučno tišino pretrgal otroški jok. Oba naenkrat sta priskočila k otroški posteljici tolažiti in mirit mladega jokavca.

»Vidiš«, je pričela spet žena, »tudi radi tegale mi je. Vsak večer in vsako noč se tresem in bojim, kdaj te bodo prinesli mrtvega na stano-

vanje. Noč ima svojo moč, tudi v Ameriki. Kam naj grem potem sama z otrokom!«

Mož se je nasmehnil.

»Prazen strah! Kdo bi me usmrtil? Prijatelj? Bodi no, bodi!«

»Pa bi vendar raje videla, da bi ostajal doma. Naj pa kdaj tudi prijatelji k tebi pridejo.«

»Vidiš, to je pa spet vse drugače. Ti bi naših pogovorov ne umela in bi se med nami dolgočasila. Česar pa ne razumeš, je pa bolj prav, da tudi ne poslušajš.«

Gospo Katinko ta odgovor ni zadovoljil. Povedal ji je nehote, da ima mož skrivnosti pred njo, ki jih jej noče razodeti. In zakaj ne? Ali jej hoče mar očitati, da je doma na kmetih in da ima zato premalo izobrazbe? Ali tiči za tem odgovorom še kaka druga skrivnost? Kdo bi mogel ta vozal razvozljati?

Užaljena se je ulegla k počitku in celo noč so jo mučile pošastne sanje, ki so ji kazale njenega moža v čudnih družbah, med skrivnostnimi ljudmi. Nazadnje pa ga je zagledala mrtvega, s prestreljeno glavo, sredi strahovitih kač. Rada bi ga bila rešila, rada bi bila zakričala, pa vsled strahu ni mogla ...

Jakoba v Ljubljani. Stara sta ta dva angela okrog 200 let. Ustno izročilo trdi, da so naši predniki kipe sv. Mohorja in Fortunata in obeh angelov kupili v Planini in jih postavili v našo cerkev. Posvetil je altar l. 1887. ljublj. knezoškof dr. Missia.

Za petdesetletnico je podobar g. Miloš Hohnjec iz Celja ves oltar temeljito osnažil in res spretno pozlatil. Skupina Marijina v tronu je dobila nekoliko svetlejše barve. Celoten oltar napravi lep vtis in dviga srca k Bogu in Mariji. Isti mojster je prenovil in nanovo pozlatil okvire križevnega pota, ki so bogato okrašeni. Križev pot je bil postavljen l. 1883, slike je napravil Kamničan slikar M. Koželj. Istotako je prenovil prižnico, lepo delo iz baročne dobe, z bogatimi okraski, kip sv. Janeza Nepomučana nasproti prižnici in očistil 4 lepe Koželjeve slike ob presbiteriju iz l. 1882, namreč: rojstvo Kristusovo, zadnje večerje, vstajenje Kristusovo in prihod sv. Duha. Te slike so se pokazale v lepih prvotnih barvah. Vse delo se je mojstru posrečilo in mu dela čast, kakor tudi druga slična dela, ki jih je izvršil na mnogih krajih v Sloveniji in na jugu. Stroški, ki znašajo do 40.000 Din, so se pokrili s prostovoljnimi darovi dobrotnikov, katerim naj bo plačnik Bog na priprošnjo Brezmadežne!

SELO. Zdaj pa prav zares zidamo novo šolo: v par tednih je zidovje zrastle skoro do vrha. Bo v njej prostora za dva razreda in dvojno učiteljsko stanovanje. Zidarski mojster je g. Homar iz Kamnika. Nova šola je res potrebna, samo za denar gre trda.

VELENJSKA ELEKTRIKA

V okolici Domžal, Mengša, Komen-de, Vodice je zadeva velenjske elektrike prišla do končne rešitve. Sedaj gradijo 19 transformatorskih postaj in sicer enega za radijsko postajo, 2 v Domžalah, po enega v Trzinu, Mostah, Komendi, na Križu, v Vodichah, na Skaručini. Ostali niso več v kamniškem, ampak v kranjskem političnem okraju. Dne 2. oktobra bo komisionelni ogled za dosedanje naprave od Trzina do Kranja. Za transformatorje na Rodici, na Viru in v Studu je vložena prošnja za gradbeno dovoljenje, kar bo gotovo takoj rešeno in se bodo v kratkem tudi ti transformatorji zgradili. V dveh mesecih bo povsem zgotovljen glavni transformator v Črnučah in do takrat lahko s sigurnostjo pričakujemo, da bo v vseh omenjenih krajih zasvetila velenjska elektrika.

UREDNIK

J. N. Gornje Jarše. »Ko je šla neka gospa iz Preserij danes (na praznik Marijinega rojstva) od maše iz Grobelj, me je prav očepnila. Videla je, da sem piel travo. Bilo je po dežju in sem si mislil, da se bo trava sedaj dala temeljito poruvat, potem pa pojdem v Mengeš k maši ob 10. Jaz mislim, da vsaj hudo nisem grešil, ker ni bil zapovedan praznik.« Tako pišete in še pristavljate nekaj besed o dotični gospej ter vprašate, kaj pravim jaz k temu, in da naj razsodim v »Našem listu«. Omenjate tudi važen razlog, zakaj želite, da Vam odgovorim. — Odgovor: Jasno je, da če ni zapovedan praznik, da se potem ne morete pregrešiti proti zapovedi glede praznikov. Vendar je treba pri nas, kjer se ta praznik splošno še praznuje, paziti, da ne dajemo

Leon XIII. in delavsko vprašanje

5. Zlo je povečalo moderno oduševstvo, ki je bilo že pogosto od cerkve obsojeno, vendar pa ga kljub temu pohlepni in dobičkaljelni ljudje pod drugo krinko izvršujejo. Vrh tega je industrija in malodane vsa trgovina prišla v oblast nekaj ljudij, tako da maloštevilni premožni bogatini nalagajo skoro suženjski jarem neskončni množici delavcev.

6. Da bi odstranili to zlo, socialisti delajo na to, potem ko so zbudili nevoščljivost ubožcev do bogatinov, da bi se odpravila zasebna lastnina dobrin, in naj bi na mesto tega bile vse dobrine posameznikov skupne vsem, te pa naj bi oskrbovali možje, ki vodijo občino ali celo državo. S tem prenosom dobrin od zasebnikov v skupno last bi se po njihovih mislih dalo sodobno zlo odstraniti, ker bi se premoženje in pravice enako porazdelile med državljane. Toda ta izhod je za poravnavo spora tako neprikladen, da bi delavskemu stanu samemu škodoval, vrh tega je pa tudi krivičen, ker silo dela postavnim lastnikom, državne naloge prevrača in države skoz in skoz spravlja v nered.

7. Vsekakor je, kar se da lahko spoznati, vzrok truda, ki ga prevzamejo tisti, ki izvršujejo kako koristno delo, in namen, na katerega pred vsem gleda delavec, ta, da si pridobi gosodarskih dobrin in iste zasebno pravico posejude kot svojo osebno last. Če namreč on daje svoje moči in svoje delo drugemu na razpolago, stori to radi tega, da bi si pridobil stvari, ki so mu potrebne za kulturno (človeka vredno) življenje, zato pričakuje od svojega dela resnično in popolno pravico, ne samo, da zahteva plačilo, ampak tudi, da to uporabljaj, kakor sam hoče. Če si je torej s skromnim trošenjem kdo sam kaj prihranil, ter si je, radi varčnosti, s tem prihrankom, ki je sad njegove štedljivosti, kupil zemljišče, gotovo to zemljišče ni nič drugega kot njegova plača, le v drugi obliki, in z na ta način kupljenim zemljiščem sme enako razpolagati kakor s plačilom, ki si ga je pridobil s svojim delom. Toda, kakor je lahko razumeti, ravno v tem obstoji lastninska pravica do premičnin in nepremičnin. S tem torej, da si socialisti prizadevajo last zasebnikov spremeniti v skupno last, položaj vseh delavcev poslabšajo; ker jih samo s tem, da jim odvzamejo svobodno razpolaganje s plačilom, oropajo upanja in možnosti, da bi si pomnožili svoje premoženje in si pridobili drugih ugodnosti.

nepotrebne pohujšanja. Jaz bi k Vašemu slučaju rekel, da ni bilo primerno, da ste prav takrat ruvali travo, ko so ljudje šli od sv. maše. — Iz Vašega pisma sklepam, da Vi kakšno prav dobro pogodite. Zato bi Vas vprašal, kaj Vi pravite h grdi navadi, da fantje in možje postajajo ob nedeljah in praznikih zunaj cerkve. V Grobljah smo mi, kakor ste brali v Našem listu, celo županstvo prosili, da bi to zadevo uredilo, toda dosedaj še ne vemo, da bi kaj ukrenilo. Morda imate Vi pri občini kakšno besedo. Kakor Vam je gotovo znano, so te razvade v krajih, kjer so neolikan ljudje. Olikan človek namreč ne bo nikoli stal pred cerkvijo takrat ko ve, da daje s tem drugim pohujšanje. Če kdo misli, da sme biti neolikan, naj ve, da mu je to v zasebnem življenju dovoljeno, toda nima pravice, javno kazati svojo neolikanost in podivjanost. V delokrog občine pa spada, da varje svoj ugled in stori vse za kulturno povzdigo svojih občanov. Kaj torej Vi mislite, kaj bi se dalo napraviti?

J. M., St. Vid. Zadeva se omenja v dopisu. Tudi ni nič originalnega. Z Vašim načrtom o prispevkih se strinjam. Pozdrav!

Urednik.

Leon XIII. obsoja v svoji okrožnici oduševstvo, katero je cerkev vedno obsojala. Ugotavlja, da je industrija in skoro vsa trgovina prešla v oblast nekaj ljudi, ki svoja podjetja vodijo tako, da se kapital pomnožuje v neskončnost. Ne nosi jim kapital samo 100% obresti, ampak mnogo več. Naravno je, da s tem maloštevilni bogatini nalagajo suženjski jarem množici delavcev, katere smatrajo za blago.

Okrožnica dalje povdarja, da ima vsak človek pravico, da mu nihče ne oškoduje njegovega telesa in njegove duše ter si s svojim delom zagotovi človeka dostojno življenje. Kjer je pa bogastvo v rokah malo ljudi in večina živi v uboštvo, tam se zavedajo reveži vedno bolj krivic, ki se jim gode. Zavest, da nimajo kljub svojemu vestnemu delu človeka vredno življenje, jih bridko tare, ko se bogatini šopirijo v izobilju. Zele si izboljšati svoje stanje; sila jih priganja, da žele in iščejo pota, kako bi se premoženje pravičneje razdelilo.

V zadnjih dveh stoletjih je pa nastal v gospodarstvu velik preobrat. Nastale so tovarne, stroji, trgovina se je raztegnila na nove, prej neznane dežele. Naravno, da je nastalo tudi vprašanje, kako naj država uredi svoje delovanje, da se bo ohranilo in pomnoževalo premoženje njenih podložnikov. Ker so gospodarsko močni krogi imeli prvo besedo pri vodstvu države, ni nič čudnega, da so proglasili popolno gospodarsko svobodo, ki je imela za posledico neomejeno tekmovanje na vseh poljih. Pri tem je pa močnejši vedno zmagoval, slabjši in revnejši pa postajal vedno bolj odvisen od njega. Na eni strani rast bogastva, na drugi rast uboštva in odvisnosti.

Po načelu gospodarskega liberalizma, da je premoženje samo sebi namen, sme bogataš kopičiti imetje brezmejno, četudi tisoči nimajo niti potrebne kruha; bogataš sme pustiti, da gnijejo pridelki v skladišču, četudi okrog njega umirajo ljudje lakote; sme potopiti žito v morje ali kuriti z njim stroje na železnicah in v tovarni, da tako dvigne tržno ceno.

Razumljivo, da je proti temu nastal upravičen odpor. Ljudje so videli zlorabo zasebne lastnine in so prišli do zaključka, korenina vsem socialnim zmedam je zasebna last, katero je treba odpraviti in uvesti komunizem, da družba gospodarsko ozdravi. Tako je postal gospodarski liberalizem oče socializma in komunizma.

— x.

Zadnje telefonske vesti

DOMŽALE, 27. sept. (Tel. Našemu listu) Ker je zadnje tedne nastopilo precej mrzlo vreme, so pri nas sklenili, da bo škropilni avto začel s 1. oktobrom po domžalskih cestah škropiti vročo vodo. Če se bo poskusno škropljenje obneslo, se bo na ta način škropilo celo zimo.

VRANJA PEČ, 28. sept. (Tel. Našemu listu) Oblast je dovolila, da se vinska trgateg po naših hribih sme začeti s 1. oktobrom.

MORAVČE, 27. sept. (Tel. Našemu listu) Na pravni fakulteti tukajšnje univerze se letos otvori nova stolica, ki bo obravnavala precej pravno vprašanje: Oblast in ponočno razgrajanje. Naval slušatelj bo, kakor je soditi po vpisih, izredno velik.

JARŠE, 27. sept. (Tel. Našemu listu) Ker je na zadnji veliki prireditvi v Grobljah nastala nevarnost, da bi občinski grb (pipec) skoraj moral iz občine, se je sklenilo, da ga mora društvo varovati v shranbi z dvema ključavnicami.

OTROŠKI KOTIČEK

PISE STRICEK MATICEK

KRALJEVI PLEMICI

Genljiva je zgodba o mučeništvu črnih mladih plemičev v deželi Ugandi v Afriki. Bilo je to leta 1886.

Voditelj omenjenih plemičev se je imenoval Karel Luanga. Porabljal je ves svoj vpliv, da bi srca svojih mladih tovarišev utrdil v krščanski veri. Ko se je pričelo preganjanje, so prišli plemiči prvi na vrsto. Kralj je besnel nad njimi ne samo radi tega, ker so bili katoliški kristjani, marveč tudi zaradi nekkih drugih zadev, ki jih mladeniči nikakor niso mogli in tudi ne hoteli izpolniti, ker sta jim poštenost in vera zabranjevali.

Kot prva žrtev je padel Dionizij Sebbugas. Ko je uprav enemu svojih tovarišev razlagal krščanski nauk, pride kralj mimo. »Kaj pa počenjata?« vpraša Mvanga zadirčno. »Poučujem svojega prijatelja v krščanskem nauku«, odgovori prostodušno Dionizij. »Čakaj, ti bom že izgnal tvojo predrznost!« pravi nato kralj in prebode s sulico mladega kateheta.

V noči od 25. do 26. maja 1886. je sklenil ministrski svet ugandske države, da se uničijo vsi kristjani-domačini. Drugo jutro so bili zaprti vsi izhodi palače. Vsi (paži) plemiči morajo pred kralja, ki jih trdo nagovori in reče: »Kateri molji, naj stopi v stran!« Karel Suanga prime malega katehuma Kizito za roko in skoči na odkazano mesto. Njegovemu zgledu so sledili vsi, ki so bili kristjani. Bilo jih je 20.

Prvi je bil izročen krvniku Karel Luanga, katerega naj bi počasi sezgal. Ko je pripravljaval ogenj, se je še norčeval iz Karla in izgovarjal bogokletne besede, češ, zdaj naj pride tvoj Bog in te reši vročine. Karel ga zavrne rekoč: »Ubogi človek, ki ne veš, kaj govoriš. Zdi se mi, kakor da bi mi vodo vlival na telo; tebe pa bo Bog, ki si o nje mznaničljivo govoril, pahnil v pravi ogenj.« Brez tožb je pretrpel stanovitni mladenič ognjeno mučeništvu.

Najmlajši trije izmed mladeničev, Simeon Sebuta, Dionizij Kaminko in katehumen Uelaba, so se smilili krvniku, ki še nikdar takih mladeničev ni izročal smrti. Rekel jim je: »Samo izjavite, da ne marate moliti, pa vas bo kralj izpustil.« »Dokler bomo živeli, bomo molili«, so zatrdili.

Sodnik je menil, da jih bo muka drugih tovarišev oplašila. Dal jih je odvesti na morišče, na hribček zraven kraljeve prestolice. Tam je bilo pripravljena polno ločja. Krvniki so napravili velike sveznje ter vanje zavili mladeniče. Trije najmlajši naj bi gledali, kako bodo drugi goreli, Ker so ostali stanovitni in jih nihče ni mogel pregovoriti, da bi se odpovedali krščanstvu, je sklenil sodnik, da hoče še počakati. Dal jih je v ječo prepeljati.

Mladenič pa so govorili: »Mi smo kristjani, kakor drugi naši tovariši, zakaj odlašate z nami?«

Pa smrtna kazen jim je bila prizanešana. Bog je hotel, naj bi bili ti trije za pričo, kako strašno so trpeli njih tovariši za sv. vero. Kralja so potolažili sodniki z zatrjevanjem, da se bodo še dali ti trije pregovoriti. Pa ostali so trdni in neupogljivi in so s svoje odločnostjo pridobili še ječarja, da se je dal krstiti.

Kakor v prvih časih krščanstva, se je tudi tu uresničevala prislovica: »Kri mučenčev je seme novih kristjanov.« Čez eno leto se je krutost in divjost kraljeva poglegla, saj je nam izprevidel, da se je število

kristjanov tem izdatneje pomnožilo, čimbolj jih je preganja in zatiral.

Danes so misijonarji ponosni na lepo deželo in tudi na krasne misijonske uspehe. Ob času preganjanja je bilo v Ugandi komaj 1.000 katoliških kristjanov, danes jih je 300.000.

ALI BI MOGEL POSTATI DUHOVNIK?

Oče je pripovedoval o papežu iz njegovega detinskega, duhovniškega in škofovskega življenja. Francec je pazljivo poslušal. Nenadoma je vprašal: »Očka, ali je papež tudi bil majhen otrok kot jaz?«

»Seveda, tudi on je prišel kot majhen otrok na svet; prav tako, kakor Jezušček.«

»Sedaj je postal veliki papež.«

»Toda preje je bil še navaden duhovnik, kakor je tvoj stric kaplan. Ali še veš, kako je bilo na njegovi novi maši?«

»Oh, to je bilo lepo, njegova mamica je jokala veselja ... Oh, očka, kako je lepo, če je kdo duhovnik!«

»Res, zelo lepo! Toda prej je treba mnogo moliti in študirati.«

»Očka, ti si tudi študiral; zakaj vendar nisi postal duhovnik?«

»Zato, ker me ljubi Bogec ni poklical. Vsakega le Bog pokliče in tisti ki jih je ljubi Bogec poklical, čutijo globoko notri v svojem srcu klic: Postani moj sveti duhovnik! Ta klic se javi v začetku tiho, čisto narahlo, da se človek komaj zave tega. Pozneje se pojavlja vedno pogosteje in močnejše. In če so potem tisti pridni, mnogo molijo in temu klicu slede, jim ponudi Jezušček svojo ročico in jih pelje k oltarju. Ko darujejo potem svojo prvo sv. daritev, se čutijo srečne, kakor v nebesih in starši jokajo veselja, da je Bog izbral njihovega otroka za svojo sveto službo.«

»Očka, ali ne bi mogel tudi jaz postati duhovnik!«

»Ljubček, tega še ne razumeš. Ti misliš samo na veselje pri novi maši. Kdor hoče biti duhovnik, se ne sme zmeniti za zemeljsko veselje; živeti mora samo za Boga in duše; svoj zadnji košček kruha mora deliti z lačnim; in če ga kličejo k bolniku, mora tudi sredi noči iti v snegu in viharju, če tudi bi sam zbolel; in še mnogo drugega.«

»Ali je to tako težko?«

»Teško, težko. Duhovnik mora trpeti huje trpeti kakor drugi ljudje; je pa zato tudi bolj srečen kakor mi. Glej, če si prav priden in narediš vse svoje naloge, četudi ti je težko, si vesel, če te mamica pohvali. Prav tako se veseli tudi odrasli ljudje, če so pridno delali. Duhovnik je v svoji sveti službi vključ vsem trudom, še prav posebno vesel; kajti rešil je za nebesa neumrjoče duše. In vsako jutro pri sveti maši mu pravi Jezus: »Ti si moj pridni in zvesti hlapec.«

Oče prestane in se presenečen ozre.

Na njegova ramena se je naslonila glavica in okrog vratu sta se ovili dve majhni ročici. S tresočim glasom mu je zasepetal najstarejši sin: »Oče, al bi bil tudi vesel, če bi jaz ...«

»Kaj bi rad Karel? V oči mi poglej in govori odkrito!«

Karel je pogledal očeta pa zopet povsili oči in jetljaje dejal: »Oče, vem, da nisem tak, kakor bi moral biti ... Toda v srcu čutim glas, slišim klic ... ki mi pravi ...«

Oče je pritisnil sina na svoje srce, ga peljal pred križ in rekel: »Glej trnjevo

krono na glavi Zveličarjevi. Če hočeš postati duhovnik, si moraš želeti Jezusove trnjeve krone in ne kraljeve. Blagoslov staršev naj te spremlja, katerokoli pot k zveličanju si boš izbral. Najti jo pa moraš po molitvi in resnem prevdanku. Vesel sem te, da si se pokazal plemenitega. Pojdi še k materi, naj te še ona blagoslovi.«

TO PA NI NIČ ...

To pa ni nič, bi si kdo mislil, ko donajajo dobri otroci dinarčke za misijone. Teh par dinarjev pač nič ne pomeni za razširjanje katoliške Cerkve in za izpreobrnjenje poganskih narodov! Ali je res tako? Ali od teh dinarjev res ni pričakovati posebnih uspehov? — Da, ko bi bili ti dinarji osamljeni, ko bi vsakdo tako govoril, potem bi misijonarji zastoj pričakovali pomoči iz Evrope ... Toda ali vam je, mrzli črnogledi, ki s tako nezaupnostjo gledate sicer navidez neznatne darove, ali vam je znan slovenski rek: »Kamen do kamna — palača, zrno do zrna — pogača!« Ali veste, kaj pomeni pregovor: »Iz malega raste veliko!« Ta dva reka se najlepše uresničujeta pri zbirkah otrok za misijone. Ena čebelica res ne prinese bogvekoliko medu v panj; toda čebelic v panju je na tisoče. Vsaka pridene nekoliko kapljic sladke tekočine, in nazadnje prodaja čebelar cele kilograme dobrega, okusnega medu. Tako je tudi pri delu otrok. Posamezni učenci in učenke so podobni pridnim čebelicam, ki znašajo sicer majhne prispevke, toda tu nekaj, tam nekaj — slednjič pa prejmejo misijonarji za svoje šole, cerkve, bolnišnice, sirotišnice in za druge potrebščine vendarle znatne vsote, Cerkev Kristusova lepo napreduje in se razširja, poganstvo pa se mora umikati in napravljati prostor krščanstvu.

Le preglejte vse zbirke v otroškem koticu in izračunajte skupaj, da boste videli, koliko so že otroci, pridni stričkovi nečaki in nečakinje, nabrali z malimi darovi. Preberite še enkrat pismo misijonarke s. Ksaverije v zadnjem otroškem koticu. Že pet poganskih otrok je odkupljenih s temi malimi darovi. Mali kitajski Tereziki, ki se že pri Bogu veseli, so kupili celo nebesa, kjer sedaj molji za svoje male slovenske dobrotnike. Za stričkovo zbirko so zopet darovali: Tončka iz Celja 10 Din; Mici Habjan, Trzin 3; Valter Gajšek, Celje je poslal izkupiček za razglednice, ki mu jih je naklonil g. Zreb v zadnji številki, v znesku 50 Din. Letnar Katka, Homec 10; Marica iz Celja 40 Din.

Za jesen in
zimo se pripo-
roča

M. STRAŽAR

trgovina z usnjem, D o m ž a l e

Pri njem se
dobi vsakovrst-
no priznано
dobro usnje,
najboljši pod-
plati kakor tudi
zares nepremoč-
ljivo usnje
k r o m

UGANKA

ČEK ATI KIM ORS ZAM

← 54321 →

Kdo stanuje v tej zamorski koči?

Dva rešilca dobita knjigo »Stric Jaka.«

UGANKARJI

Uganka v zadnjem otroškem kotičku ni bila težka. Glasi se Misijonski koledar. Rešilo jo je 67 otrok. Vsi se priporočajo g. Zrebu za nagrado: Misijonski koledar. Torej to pot se je ozrl na sledeče tri: Škrabar Lovrenček, Domžale; Feliks Dolničar in Joško Majcen iz Ihana. Sedaj je bil g. Zreb naklonjen samim dečkom. Pravilno so še rešili sledeči otroci: Anica Trojanšek, Marija Jezernik, Valerija Ovca, Helenca Juvan, Kralj Ivan, Francka Mlakar, Lojzka Cajhen, Šmon Anton, vsi iz Domžal. Marica in Drejček Rode, Rodica; Jeras Marica, Anžin Francka, Jarše; Vinko

Klopčič, Francka, Mici, Anica, Francek Kokalj, Pepca Gregorin, Minka Mežnar, Francka Sojer, vsi iz Ihana; Starni Jožef, Bišče; Mimi Sarc, Brojan Štefka, Petrček Naglič, vsi iz Šmarce; Marija Repanjšek, Katka Letnar iz Homca; Mihelca Stupica, Ivanka in Melhijor Kepec, Marica Kerč, Maksi štandeker, Minka Gajšek, Tončka N. in Valter Gajšek, Celje; Grčar Jakec, Katica in Mihelca Andrejka, Rova; Anica Jesenšek, Peče; Mici Habjan, Trzin; Francka in Mihelca Rošulnik, šinkov turn;

Drešar Franc, Nasoviče; Francek Vavpetič, Tunjice; Franc Podbevšek, Vranja peč; Katka Močnik, Vel. Lašnja; Bebol Alojzij, Češnjice; Angela Pirš in Mici Močnik iz Buč; Sešek Franc, Vinko in Francka Pavlin, Bukovica; Pepca, Marica, Mici, Anica, Francka, Janezek Uršič, Pepca, Tončka, Francka Koželj, vsi iz Kregarjevega; Francka Zabavnik in Štefka Žmittek iz Županjih njiv.

MISIJONSKI KOLEDAR 1932 IZSEL!

MOČNO ZNIŽANE CENE!

pri vsej manufakturi. Danes si lahko vsak najboljše blago nabavi za ceno, kakor prej najslabše.

VELIKA IZBIRA moškega blaga, volnenega ženskega, vse vrste svile, vse vrste blaga za perilo itd.

VELIKA ZALOGA železa za beton in drugo, vse vrste železnega okovja. Štedilniki, gnojnične sesalke, železni plugi, kuhinjska posoda.

ZALOGA šip, porcelana in vseh vrst drugega stekla.

ZALOGA vseh vrst umetnih gnojil: superfosfata, Tomaževe žindre, kaljeva sol, čilski soliter. Vse vrste vrtnih in drugih semen: detelja, lucerna, trava, pesa itd.

ZALOGA vseh vrst vedno svežega cementa Trbovlje in Split.

ZALOGA vseh vrst specerijskega blaga, najboljše moke, koruze itd.

CENE brez konkurence. Kdor hoče biti dobro in pošteno potrežen, je to le v trgovini

Jos. Senica, Domžale.

Pri nakupu blaga za obleke

se Vam izplača vožnja v Ljubljano,

ako pri tvrdki R. Miklauc nakupite blaga za Vas in za Vašo družino, kjer imate veliko izbiro modnih kamgarnov in sukna za moške, finega svilenega, volnenega in perilnega blaga za ženske obleke in plašče ter blaga za osebno in posteljno perilo po priznanih nizkih cenah.

R. MIKLAUC

»PRI ŠKOFU«

LJUBLJANA

Lingarjeva ulica 3

Pred škofijo

Tvrdka obstoja že preko 60 let.

HLODE

SMREKOVE IN JELOVE

KUPI VSAKO MNOŽINO

FRANC ŠMON

RODICA PRI DOMŽALAH

STALNO IMAM V ZALOGI
DESKE VSEH VRST ZA
MIZARSKA IN TESARSKA
DELA PO NAJNIŽJI CENI.

Ugodna prilika za varčevanje!

HRANILNICA IN
POSOJILNICA
V KAMNIKU

REG. ZADRUGA Z NEOM. ZAVEZO

v svoji lastni hiši: šutna, štev. 22.

(blizu postaje).

Sprejema hranilne vloge na knjižice in tekoči račun ter jih obrestuje najugodneje. Za mlade vlagatelje ima na razpolago domače hranilnike (šparovčke).

Vse davke plačuje posojilnica sama.

Daje posojila na vknjižbo, na poroštvo in tekoči račun pod ugodnimi pogoji.

Uradne ure: od 8 do 12 dopoldne in od 2 do 4 popoldne.